

LJUDLEKSLÄNKENS VERKSAMHET

Gruppen Ljudleklänken verkade mellan 1974 och till mitten på åttiotalet för att ge många chansen att upptäcka sin grundläggande förmåga till att göra musik, och till att utveckla densamma. Vi arbetade med utställningar, kurser, öppna verkstäder och spridning av häften och en bok, som blev ett standardverk för förskolor mm. Ett tungt inslag var det femtiotal instrument som vi konstruerat, och som vi använde själva, lät folk bygga på kurser och spred kunskaper om via boken.

Gruppen samverkade först intimt med Rikskonsorter, därefter verkade vi som fri musikgrupp, med visst stöd av Kulturrådet. Under den första tiden var vi ett femtontal personer, arbetande olika mycket, som fördelade jobb emellan oss och hade gemensam planering och utvärderingar. Under den senare tiden var vi 5-6 personer som jobbade tätare ihop på heltid.

Gruppens arbete har bl.a. lett till att en permanent försöksverksamhet upprättades på Rikskonsorter. Vi och vårt jobb har haft betydelse för att en ny yrkesutbildning uppstått, kallad musikhandledarutbildningen - där vi också lett en enveckas kurs.

Några noterbara projekt i sammanfattning:

Framställning och turné med studiedagspaket för förskolepersonal, där 12000 personer fått bygga ett eget instrument och spela på detsamma, med hjälp av lokala förutbildade handledare, som vi utbildade. Detta gjorde att en från oss kunde leda/överse stora grupper av vuxna.

Undervisning på musikhögskolan, där vi presenterade vår pedagogik och våra instrument

Utställning och verksamhet på Moderna Museets verkstad, bygge och verksamhet kring Ljudmaskin

Permanent-utställning och verksamhet på Musikmuseet, Klåjnk

TV-program med Ett Minne För Livet (med musiker från Iskra, Archimedes badkar, Fläsket Brinner)

Boken Instrument att bygga och spela på, såld i c:a 15000 ex

Mer komplett sammanställning:

SAMARBETE MED RIKSKONSORTER 1973-1979

I samarbete med Rikskonserters försöksverksamhet med social och pedagogisk inriktning genomfördes ett intensivt utvecklingsarbete som inriktades på förutsättningar, former och redskap för musik inom förskolan.

72-73: Vi arbetade enskilt som inspiratörer bland barnen. på olika förskolor.

73-75: Vi prövade olika former för fortbildning av personal. Återkommande helträffar, kvällsträffar och studiecirkelserier. Vi prövade olika lekar, spelade på instrument, sjöng och samtalade i grupper för att kartlägga behov. och möjligheter. Så småningom kom också byggande av enkla musikinstrument att ingå.

75-79: LJUD LEK OCH MUSIK PÅ DAGIS OCH LEKIS. Vi fastnade för en heldags aktiv studiedag som en form att bygga vidare på. Hösten 75 - våren 76 prövade vi denna form i ett antal kommuner . Det mynnade ut i ett stationssystem med 3 delar, ljudlek med bandspelare, instrumentbygge och spel samt samtal om musik i jobbet. Hösten 76 - våren 77 sammanställde vi ett material bestående av lådor med verktyg, byggmaterial, bandspelare, byggbeskrivningar, spel- och lektips mm, dessutom bild- och ljudband samt instruktioner för den praktiska uppläggningsen av dagen. På detta sätt skulle dagen kunna "turnera" i landet och utnyttja lokala krafter tillsammans med en från oss för genomförandet. Hösten 77 - hösten 79 skedde spridningen av denna kringvandrande verkstad varvid också projektledningen sköttes av Ljudleklänkens folk. Materialet har nått c:a 12 000 vuxna personer och visat sej fungera som en fin inspiration för barnstugepersonal. Alla dessa 12 000 har t ex fått bygga ett eget instrument och spela ihop med andra på det. Att detta fungerade blev en överraskning för många av deltagarna, som varken ansåg sej händiga eller musikaliska.

Vårt samarbete med Rikskonsorter lämnade förutom det nämnda studiedagsmaterialet efter sig ett antal rapporter från olika delprojekt i försöksverksamheten. En särskild förskolesektion inrättades på Rikskonsorter, en ur gruppen anställdes av Försöksverksamheten medan resten av Ljudleklänken fortsatte på egen hand.

FORTSATT UTVECKLINGSARBETE

Efter samarbetet med Rikskonsorter bibehöll Ljudleklänken synen på sitt arbete som ett utvecklingsarbete i gränsområdet ljud- musik-barn-vuxna. Vi har arbetat i riktning mot en musikpedagogik som utgår från för alla gemensamma grundläggande musikkunskaper och låter deltagare använda och utveckla dessa i ett gemensamt samspel där fantasi och eget skapande stimuleras, samtidigt som man lär sig lyssna och bidra till en helhet. Ett viktigt hjälpmedel har varit den serie enkla musikinstrument som vi framtagit (se nedan). Vi har verkat i många olika sammanhang där barn och vuxna finns tillsammans. För att kunna fördjupa arbetet har vi strävat efter att träffa varje grupp flera gånger. Under ett antal år hade vi ett grundstöd från Statens Kulturråd för verksamheten, det så kallade fria gruppstödet.

För att vidareförmedla våra erfarenheter har vi medverkat vid olika musikutbildningar. Vi har också sammanställt en bok "Instrument att bygga och spela på" som haft en bra spridning.

INSTRUMENTBYGGE 1977-

En tyngdpunkt i verksamheten har bestått i att vi låtit barn och vuxna framställa enkla musikinstrument för att sedan använda dem tillsammans. Det började med ett utvecklingsarbete i ovanlig riktning. Vi tog fram en serie musikinstrument med följande egenskaper: Enkelhet och överskådlighet vad gäller den musikaliska grundprincipen. Användande av vanligt material och vanliga verktyg vid framställningen, kort framställningstid. Enkel hanteringsteknik. BRA LJUD. I serien ingår alla grundtyper av instrument, blås, sträng och slaginstrument, sammanlagt c:a 50 st. Till dessa har vi gjort byggbeskrivningar samt skaffat ändamålsenliga verktyg som räcker till stora grupper av byggare.

NÅGRA PROJEKT MED BARNGRUPPER

Lågstadiebarn i Värmland, jätteorkestrar med 3 klasser åt gången, c:a 8 skolor, 1975

Skärholmens Bibliotek. Barngrupper från kvartersverksamhet och förskolor. 4 grupper i veckan, spel och lek med hjälp av Riksutställningars Musiklåda, 1975-76

Stockholms socialförvaltning. Program för fritidsgårdar med yngreverksamhet. Liten show med gemensamt spel efteråt , 1978-80

Moderna Museets verkstad, Stockholm. Bygga av stor "Ljudskulptur" med barngrupper från förskola och skola, 1979

Hägerstens Kulturkommitté, Stockholm. Program med ljudsaga följt av gemensamt spel. Förskolegrupper, 1979

Dessutom ett antal uttryckningar till enskilda daghem, dagbarnvårdargrupper, skolor med instrumentbygge och/eller spel, t ex gemensamt bygge av en stor xylofon (träspel). 1981-85

10 instrumentbyggardagar genomfördes på fritidshem i Stockholms kommun 1981-83

LJUDLEK I FLEMINGSBERG

var ett stort projekt stött av Huddinge kommun och Statens Kulturråd. Under hösten 80- våren 81 vistades vi i denna stockholmsförort och genomförde bl a 104 gruppträffar med 600 barn och deras vuxna. Vi byggde instrument och musicerade med i stort sett alla daghemsbarn, dagbarnvårdarbarn och lågstadiebarn i området. Dessutom förekom personalkurser och kontakter med parklek, hyresgästförening och andra lokala grupper. Projektet avslutades med två minikarnevaler, "musiktåg" genom områdets två delar. Rapport med enkätutvärdering finns hos Kulturrådet.

SERIER AV TRÄFFAR MED SAMMA BARNGRUPP

Daghem:

- Musikverksamhet genom löpande planering med personalen, 6 ggr/ställe, Lidingö och Solna 1977-78.
- Femveckorsprogram med personalträffar i början och slutet. 9 daghem i Solna 1978. Rapport finns (Rikskonserter och Kulturrådet stödde)

- 10 besök på Engelbrekts barnstuga, 6 besök på Resedans daghem, Stockholm 1982

Parklek:

- Instrumentbygge, spel och lek med barn och personal i parklekar i Stockholm 1974-75
- 4 besök i Solna parklek 1979

Fritidsgårdar:

- 6 besök på fritidsgårdar i Enschedalen resp Akalla 1983

Dagbarnvårdargrupper:

- 6 ggr var med 4 grupper inkl 2 kvällsträffar med de vuxna, Järfälla 1983
- 4x3 besök i Sundbyberg 1983

Skolan:

- 15 gånger med en grupp 3djeklassare i Vårberg 1982

Hörselfrämjandet:

- Spel med hörselskadade barn i Södertälje, 4 ggr 1980-81

UTSTÄLLNINGAR, FÖREDRAG MM

Medverkan i dåvarande Lekmiljörådets utställning "Kom loss" , paviljong med instrument och text 1979-80

Föredrag, speluppvisning mm vid temadag vid Borås förskoleseminarium, 1981.

Utställning kring arbetet med "Ljudskulptur" , Moderna Museets verkstad, Stockholm 1979

Utställning på Musikmuseet, Stockholm. Avdelning med våra instrumenttyper fördelade i tre ljudisolerade smårum där besökare får spela på dem KLÅJNK-tillåtet att låta, 1980-8?

(underhåll av utställningen och kurs för museets personal under 1983)

LJUDIT. en stor klingande ljudmaskin/ljudmiljö uppbyggd i utställningslokal och med barn- och ungdomsgrupper samt vuxenkurser i anslutning. Upplands Väsby kommun 1983

Medverkan i TV-program tillsammans med musikgruppen "Ett minne för livet" 1979.

KURSER FÖR VUXNA

Efter arbetet med studiedagsprogrammet tillsammans med Rikskonserter (se tidigare) har Ljudleklänken fortsatt att utveckla former för vuxenkurser i musik och ljudlek. Genom prövande av olika spelsätt och inslag av samtal med deltagarna har en pedagogik vuxit fram som är användbar för både barn och musikovana vuxna. Det har i den relationen (barn-vuxna) handlat om att visa på vikten av att den som ska lära barn musik har en egen lust att musicera och att hon använder den lusten som pedagog. Musikupplevelsen sätts alltså i centrum och teorin och spelsätten söker hitta vägar där denna upplevelse finns med. Gemensam improvisation; lyssnande; koncentration; inlevelse; musiken som språk; är några nyckelord

Förskoleseminarier i Södertälje, Solna och Stockholm. Endagarskurser 6 st 1977-81

Fritidspedagogutbildningen i Uppsala 1982

Nya studiedagar för förskolepersonal: Vadstena 82 (all personal), Upplands Väsby 83, Åkersberga 86

Omsorgsnämndens vårdutbildning, Stockholm 1982

Vårdlinjen på Tälje Gymnasium, Södertälje 1982

Ljudlek för hörselskadade genom Hörselfrämjandet 1980

Bibliotekskonferenser Lidingö 1975, Norrköping 1979, föredrag + spel mm

Norrköpings Musikforum, Kurs i skapande musik 1977

S:t Eriks folkhögskola, Instrumentbyggarkurs 1978

Studiedag för grundskolelärare, Husbygårdsskolan, Stockholm 83

Lärarhögskolan Stockholm 1983

Stockholms Musikpedagogiska Institut (SMI) 1982,83

Barnkulturutbildningen Stockholms Universitet 1979

Musikhandledarkursen i Härnösand, en vecka 1982

Musikhögskolan Stockholm, 1978, 81

ÖPPNA VERKSTÄDER

Vi har då och då medverkat i olika evenemang med instrumentbygge för allmänheten, ofta utomhus och med en samlingsplats för gemensamt spel intill:

Husby och Skärholmens bibliotek, 1976

Musikveckor i Österbybruk, 1976,77

Musikfest i Hallsbergs kommun, 1977

Kvinnokulturfestivalen, Stockholm 1977

Verkstan på Moderna Museet, Stockholm 1978,79

Västerorts Kulturkommitte, Vällingby 78

Söderfestivalen, Stockholm, 1978,79,81,82,84

Världsmusikfestivalen, Stockholm 1979,80

Mariahissen, Stockholm 1980

Vinterlovspalatset, Huddinge 1980,85

Musikmuseet , Stockholm 1983, 86, 87

LJUDLEKSLÄNKENS MEDLEMMAR

(En del var med en kortare period i gruppen)

Solveig Bark
Lasse Petterson
Leif Ljungberg
Ratje Vierth
Håkan Agnsäter
Göran Freese
Åke Näslund
Micke Käll
Mili Palm
Inger Svensson/
Anders Erkéus 1974-1985
Mona Hård
Roger Gustavsson
Ulli Heyden
Hans-Göran Thoresson
Kerstin Oijens
Carin Ljungberg
Elisabeth
Micke Svernby
Lasse Holmberg
Ola
Kjell Bergqvist
Kerstin